

Fuad Nasirov

Ministarstvo finansija Republike Azerbejdžan

Direktor PMU Projekta odgovornosti u korporativnom i javnom sektoru

Računovodstvena reforma u Azerbejdžanu (IFRS): početni rezultati

- ❑ **Dinamična integracija Azerbejdžana u globalnu ekonomiju, jačanje ekonomske pozicije stranih investitora na domaćem tržištu i, samim tim, uspostavljanje i razvoj ekonomskih veza između nacionalnih privrednika, a pre svega veza sa evropskim kompanijama, dovelo je do potrebe razvoja jedinstvenih pravila za sastavljanje finansijskih izveštaja koji su razumljivi za spoljne korisnike, od kojih većinu predstavljaju investitori iz ekonomski razvijenih zemalja.**
- ❑ **U suštini, ovo je uslovalo potrebu za novim nacionalnim konceptom računovodstva, kao i potrebu za reformom u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (IFRS).**
- ❑ **Glavni ciljevi reforme:**
 - **Organizovanje kompletnog javnog i korporativnog izveštavanja prema IFRS;**
 - **Obezbeđivanje transparentnosti poslovanja kompanija i olakšavanje ulaska na međunarodno tržište;**
 - **Uspostavljanje principijelno nove institucionalne osnove za razvoj računovodstva i revizije, kao i za vršenje regulatorne funkcije države.**

Računovodstvena reforma u Azejberdžanu predviđe sledeće faze:

Prva faza – Usvajanje seta zakonskih akata kojima se reguliše priprema i prezentacija finansijskih izveštaja u skladu sa međunarodnim standardima.

Druga faza- Razvoj i sprovođenje aktivnosti koje se reflektuju kroz odgovarajuća pravna akta kojima se uređuje prezentovanje novih finansijskih izveštaja od strane računovodstvenih subjekata u skladu sa zakonodavstvom Azerbajdžana

Treća faza – Kontinuirana obuka sa ciljem sticanja potrebnih veština za pripremanje novih finansijskih izveštaja, vršenje spoljne i unutrašnje revizije dostavljenih blagovremeno dostavljenih izveštaja

Donošenje pravnog okvira

- **2. septembra, 2004, usvojen je Zakon o računovodstvu koji je poslužio kao osnova za izradu podzakonskih akata kojima se uređuje finansijsko izveštavanje.**

Počev od 1. januara 2008, u skladu sa odredbama Zakona, sve komercijalne organizacije dužne su da primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, a ostale kompanije osim malih preduzeća primenjuju Nacionalne računovodstvene standarde na osnovu IFRS standarda. U isto vreme, počev od 1. januara 2009, opštinski organi, budžetske institucije i van-budžetski državni fondovi, primenjuju nacionalne računovodstvene standarde koji su usklađeni sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (IPSAS).

- **Uredbom predsednika Republike Azerbejdžan od februara 7, 2005, Ministarstvu finansija su preneti ovlašćenja da uredi oblast računovodstva.**

Glavni cilj Uredbe je da se osiguraju koordinisane aktivnosti sa ciljem obezbeđivanja transparentnijeg i kvalitetnijeg finansijskog izveštavanja, prema međunarodnim zahtevima.

- **Počev od 2004, odnosno od usvajanja Zakona o računovodstvu u Azerbejdžanu (nacrt urađen uz podršku Svetske banke), kojim se predviđa obaveza dostavljanja računovodstvenih i finansijskih podataka prema Međunarodnim standardima izveštavanja (IFRS), reforma se veoma intenzivno sprovodi u Azerbejdžanu.**
- **Izveštavanje prema IFRS standardima se implementira pod rukovodstvom Ministarstva finansija Azerbejdžana uz aktivno učešće i finansijsku podršku Svetske banke. Konkretno, nedavno je pokrenut Projekat odgovornosi u korporativnom i javnom sektoru. Projekat finansira Vlada Azerbejdžana uz podršku Svetske banke i Sekretarijata Švajcarske i Vlade Japana.**

Rezultati ostvareni u periodu između 2005-2008, koji su bili predviđeni u prvoj fazi reforme

- Organizovanje prevoda standarda IFRS 2006 na azerbejdžanski jezik, zvanično priznavanje prevedenih standarda od strane Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde;
- Usvojeno je 37 Nacionalnih računovodstvenih standarda za komercijalne organizacije na osnovu standarda IFRS 2006, zajedno sa napomenama i preporukama za implementaciju usvojenih standarda za komercijalni sektor;
- Usvojena su 24 Nacionalna računovodstvena standarda za budžetske institucije i van-budžetske državne fondove, kao i jedan Nacionalni standard za neprofitne organizacije, prema IPSAS standardima;
- Usvojen je program za prelazak na IFRS standarde od strane subjekata od javnog interesa;
- Usvojena su pravila za prezentovanje finansijskih izveštaja i utvrđen period izveštavanja za komercijalne, budžetske, nevladine i opštinske organizacije.

Zaključci

Rezultat prve faze reformi je usvajanje pravnog, regulatornog i metodološkog okvira za izveštavanje prema IFRS i IPSAS standardima. Time su stvarni preduslovi za prelazak na drugu fazu.

Pored toga, stvoreni su neohodni preduslovi i infrastruktura za prevođenje i usvajanje novih IFRS i IPSAS standarda, kao i za izmene postojećih standarda. Trenutno završavamo aktivnosti u vezi usvajanja standarda IFRS i IPSAS 2010.

Aktivnosti sprovedene u drugoj fazi reforme

- **Prema odredbama Zakona o računovodstvu, komercijalne organizacije (osim malih preduzeća) su počele da prezentuju svoje godišnje izveštaje od 2009, a neprofitne organizacije (budžetske i nevladine organizacije, kao i vandržavni fondovi) od 2010. godine. Trenutno, sve kreditne organizacije, osiguravajuće kompanije, subjekti od javnog interesa, budžetske, nevladine i organizacije lokalne samouprave vrše izveštavanje prema IFRS i IPSAS standardima, kao i Nacionalnim standardima koji su usklađeni sa njima.**
- **U skladu sa zakom, uveden je sistem kazni kao podsticajna mera za organizacije koje ne prikazuju svoje izveštaje u određenom vremenskom periodu ili ne sastavljaju izveštaje u skladu sa standardima.**
- **Razvijen je računovodstveni softver koji je prilagođen Nacionalnim računovodstvenim standardima i podeljen besplatno svim budžetskim institucijama. Ovim je proces pripreme izveštaja u budžetskim organizacijama potpuno automatizovan.**
- **Obezbeđena je tehnička pomoć od međunarodnih organizacija sa ciljem poboljšanja pripreme za proces izveštavanja komercijalnih i neprofitnih organizacija, i obezbeđivanja maksimalne transparentnosti izveštavanja i jačanja institucionalne osnove za izveštavanje i reviziju.**

Zaključci

Rezultat, druge faze reforme je obezbeđivanje potrebnih uslova i institucionalnog okvira čime je realnom sektoru omogućeno izveštavanje prema međunarodnim standardima.

Samim uvođenjem standarda identifikovani su brojni problemi koji zahtevaju hitno rešenje. Pre svega, nedovoljno kvalifikovanog osoblja u oblasti računovodstva i revizije. Ovaj problem direktno utiče na kvalitet izveštaja, a u izvesnom smislu i na rezultate reforme.

U slučaju potpunog prelaska na IFRS, obrazovna komponenta predstavlja ključni deo reforme. Imajući ovo u vidu, počev od 2009-2010. pokrenute su brojne aktivnosti.

Aktivnosti sprovedene u trećoj fazi reforme

- **Obuka o sastavljanju izveštaja je organizovana za računovođe budžetskih i nevladinih organizacija.**
- **U saradnji sa Ministarstvom obrazovanja, organizovana je prekvalifikacija za nastavno osoblje u svim obrazovnim institucijama Azerbejdžana koje obučavaju stručnjake u oblasti računovodstva i revizije.**
- **Počev od 2010, celokupan obrazovni proces u Azerbejdžanu u oblasti računovodstva i revizije je organizovan u skladu sa međunarodnim i nacionalnim računovodstvenim standardima.**
- **Projekat uspostavljanja Centra za obuku i certifikaciju je pokrenut uz podršku Svetske banke. U ovom Centru će se organizovati kontinuirana obuka i usavršavanje računovođa i revizora, kao i njihova dalja obavezna certifikacija.**

Glavni ciljevi trenutne faze reforme

- **Poboljšanje postojećeg pravnog okvira i jačanje institucionalne osnove za računovodstvo i reviziju u javnom i komercijalnom sektoru.**

Poboljšanje pravnog okvira treba da obuhvati sledeće elemente:

- a) Standardi i drugi zahtevi za računovodstvo i reviziju;**
- b) Usvajanje standarda;**
- c) Kontrola i praćenje primene standarda;**
- d) Licenciranje (oobične računovođe i revizori);**
- e) Stručno osposobljavanje (računovođe, revizori, zaposleni regulatornih organa i drugi);**
- f) Korporativno upravljanje;**
- g) Etički standardi (profesionalne računovođe i revizori);**
- h) Inspekcija i disciplinske mere;**
- i) Mehanizmi kontrole kvaliteta i odgovornosti revizora.**

Glavni ciljevi trenutne faze reforme

- **Jačanje obrazovne komponente reforme i razvoj sveobuhvatnog sistema za obuku i prekvalifikaciju računovođa i revizora.**

Obrazovna komponenta treba da obuhvati sledeće elemente:

- ❑ **Opšte obrazovanje (specializovano srednje i visoko obrazovanje);**
- ❑ **Profesionalno obrazovanje računovođa i revizora (kompilacija izveštaja);**
- ❑ **Obuka trenera (ToT);**
- ❑ **Obrazovanje mladih računovođa;**
- ❑ **Specijalizovana obuka u posebnim oblastima, kao što je računovodstvo, revizija, računovodstvo u javnim institucijama, unutrašnja kontrola i otkrivanje informacija u vezi finansijskih instrumenata, finansijske kompanije, efikasno upravljanje i zahtevi za kotirane kompanije na tržištu;**
- ❑ **Obuka ostalih učesnika u sistemu, uključujući i osoblje regulatornih tela i analitičkih centara.**